

Implementering i tidlig fase: Evaluering av fagfornyelsen

27. oktober 2022

Gaute Heyerdahl,

Avdeling for forskning og internasjonale studier, Utdanningsdirektoratet

Hva skal vi implementere og evaluere?

- Hva slags kompetanse trenger offentlig forvaltning i dag og i fremtiden? Hvordan lærer vi, og hvordan vet vi at kompetansetiltakene virker?
- Betydningen av å tenke implementering, iverksetting og oppfølging tidlig? Hvordan tenker man tverrfaglig helt fra starten av, og klarer man å følge opp det som iverksettes og brukes penger på?
- Hva er fagfornyelsen?
 - Nye læreplaner for fag i grunnskolen og videregående opplæring
 - Fra 2020/21 (noen fra 2021/22 og 2022/23)
 - Fagfornyelsen: Prosessen som ledet fram mot nytt læreplanverk
 - Navn på nytt læreplanverk: Kunnskapsløftet 2020 (LK20/LK20S)

Fagfornyelsen og nye læreplaner

- Prosessen:
 - Forarbeid før utvikling av selve læreplanene: Løfte blikket og diskutere det som er viktigst
 - Definere det viktigste elevene skal lære i fagene, kalt «kjerneelementer»: Kjerneelementene lå til grunn for utvikling av læreplanene i fag
 - Én læreplangruppe for hvert fag: Lærere, fagdidaktikere, lærerutdannere osv.
 - Samlinger med alle læreplangrupper underveis i utviklingsarbeidet. Systematisk arbeid: Se læreplaner i sammenheng.
 - Innspill til utkast av læreplanene, i flere runder. Systematisk arbeid i behandlingen av innspill
 - Samskaping: Involvering av skolesektoren i arbeidet med å utvikle læreplanene

Fagfornyelsen og nye læreplaner

Produktet: Hva er nytt?

- Innhold i fagene
- Nye tverrfaglige tema: Folkehelse og livsmestring – Demokrati og medborgerskap – Bærekraftig utvikling
- Ny overordnet del (mål om bedre sammenheng) «Å lære å lære»
- Ny struktur:
 1. Om faget: fagets relevans og sentrale verdier, kjerneelementer, tverrfaglige tema, grunnleggende ferdigheter
 2. Kompetansemål og vurdering
 3. Vurderingsordning

Læreplanene har fremdeles kompetansemål. De grunnleggende ferdighetene er videreført, men ansvaret for dem er tydeliggjort.

Hva er ikke nytt?

- Fortsatt fag, og de samme fagene
- Ikke endret timestfordeling

- Del av internasjonal trend: «big issues».
- Mange enige i problembeskrivelsen: stofftrensel.
- En sosial nerve i de nye læreplanene som mange er glade for(?) «hvorfor-spørsmålene tydeligere fremme».

Evalueringen av fagfornyelsen

- Evalueringen er en del av strategien for fagfornyelsen
- Organisert som et evalueringsprogram med eksternt styre (gjennomsliktighet – høy kvalitet – nøkkelaktørene er involvert)
- Sekretariat i Udir: gjennomfører anskaffelser og følger opp prosjekter
- 2019-2025, 50 mill. kr
- Fagfornyelsen i fag- og yrkesopplæringen evalueres av et eget prosjekt

Programstyret, Evalueringen av Fagfornyelsen

Elaine Munthe (leder)
Professor i pedagogikk/dekan
Fakultetet for utdanningsvitenskap
og humaniora, Universitetet i Stavanger

Ola Erstad
Professor i pedagogikk/instituttleder
Institutt for pedagogikk
Universitetet i Oslo

Lise Tingleff Nielsen
Dr.philos.
Områdesjef for grunnskole
Danmarks Evalueringsinstitutt

Knut Martin Mørken
Professor i matematikk
Matematisk institutt,
Universitetet i Oslo

Torjer Andreas Olsen
Professor i urfolksstudier
Senter for samiske studier,
Universitetet i Tromsø

Anne Magdalena Solbu Kleiven
Divisjonsleder
Divisjon for kunnskap analyse og
formidling, Utdanningsdirektoratet

Elise Wedde
Seniorrådgiver,
Utdanningsforbundet

Kristin Eidet Robstad,
Kommunaldirektør
Nye Kristiansand kommune

Observatører: Hallvard Thorsen, Kunnskapsdepartementet,
Heidi Salmi, Sametinget

Hva håper vi å lære?

- Oppdraget:
 - Utviklingsprosessen
 - Innholdet i nye læreplaner
 - Støtte til implementering
 - Endringer i skoler og klasserom
- Vi trenger kunnskap om endringer i undervisning og læring (krever nærhet)
- Vi trenger kunnskap om systematiske endring over tid (krever avstand)
- Et formativt evalueringsprogram
- Evalueringens skal ikke levere «bevis» på rett og galt/bra og dårlig. Den skal hjelpe oss å tenke klokt og gjøre oss i stand til å ta beslutninger basert på systematisk datainnsamling over tid, og analyser av dette.
 - Vi er også avhengig av andre kunnskapskilder

Evalueringsprogrammet består av fem prosjekt

- **EVA2020, 2019-2025**

- Et større sammenhengende prosjekt. Undersøke endringer på ulike nivå i utdanningssystemet, og hvordan disse påvirker hverandre.
- UV-fakultetet ved UiO v/Berit Karseth

- **Fagfornyelsen for samiske skoler og samiske elever, 2020-2025**

- Et større sammenhengende prosjekt som kan gi kunnskap om hvordan fagfornyelsen blir tatt i bruk i samiske skoler.
- Stikkord: Språk, fjernundervisning, tverrfaglige tema, identitet og kultur i et urfolksperspektiv
- Samisk høgskole v/Ylva Jannok Nutti

- **Fagfornyelsen i spesifikke fag, 2021-2025**

- Prosjekter som kan gi mer kunnskap om fagfornyelsen i spesifikke fag, profesjonsperspektiv og konsekvenser for elevenes læring.
- Stikkord: Hvordan oversettes intensjonene i læreplanen til praksis i klasserommet; hvordan opplever elevene dette; konsekvenser for læring
- To prosjekter: 1) Universitetet i Sørøst-Norge v/Nils Asle Bergsgard: EvaFag. 2) ILS ved UiO v/Lisbeth Breivik: EDUCATE

- **Fagfornyelsen i de praktiske og estetiske fagene, 2022-2025**

- Et prosjekt som kan gi kunnskap om fagfornyelsen i de praktiske og estetiske fagene. Tilsvarende perspektiver som for utlysning 3, profesjonsperspektiv og konsekvenser for elevene.
- USN v/ Trine Ørbæk

Rapporter i 2022

- **Ett vanlig år i evalueringsprogrammet:**
- Juni: EVA2020, **Sluttrapport** fra AP1: «Utviklingen av Læreplanverket og dets verdimessige, didaktiske og skolefaglige komposisjon». Sammenstiller analyser av læreplanverkets sammenheng og støtteressursenes rolle sett i lys av fagfornyelsens intensjoner.
- Juni: EVAFAG2025, to **delrapporter**. Disse er basert på første runde med datainnsamling.
 - AP1: «En longitudinell studie av fagfornyelsen i praksis på fire utvalgte skoler»
 - AP3: «Fra plan til praksis – en undersøkelse av lærerutdanningsinstitusjonenes bidrag til implementering av fagfornyelsen»
- November: EVA2020, **delrapport** AP2: «Styring og ledelse av læreplanarbeid».
- Desember: Samisk høgskole **delrapport**, «Samiske emner i Kunnskapsløftet 2020» (Læreplananalyse)
- **5-6 rapporter hvert år fram til og med 2025. Sluttrapporter årsskiftet 2025/26**

Hvor er vi nå? Formidling

- Poenget med evalueringen er at kunnskapen gjøres kjent, diskuteres og tas i bruk.
- Evalueringen skal være relevant for:
 - Policy-feltet
 - Forvaltning
 - Praksis-feltet
- Vi må også sørge for at fagavdelingene i Udir bruker evalueringen
 - Eks.: Udirs støtteressurser
- Bred målgruppe: vi må tilpasse kanal og format
 - Og alle har dårlig tid...

<https://vimeo.com/529338393>

Hvor er vi nå? Noen dilemma

Sammenhengen mellom nye læreplaner og andre prosesser i skolen? Hvordan forholder vi oss til covid-19-pandemien?

Del – helhet? Enkeltpunn og enkeltrapporater vs. helhet (som består av mange prosjekt og delstudier). Får vi den kunnskapen vi trenger?

Når skal vi gjøre endringer? Endringer på tidlig stadium? Men endringsprosesser tar tid. Når vet vi nok?